

|                                   |                                                                                                                         |
|-----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Rodzaj dokumentu:</i>          | <b>Zasady oceniania rozwiązań zadań</b>                                                                                 |
| <i>Egzamin:</i>                   | <b>Egzamin maturalny</b><br><b>TEST DIAGNOSTYCZNY</b>                                                                   |
| <i>Przedmiot:</i>                 | <b>Język polski</b><br><b>Arkusz 1.</b><br><b>Test <i>Język polski w użyciu</i></b><br><b>Test historycznoliteracki</b> |
| <i>Poziom:</i>                    | <b>Poziom podstawowy</b>                                                                                                |
| <i>Formy arkusza:</i>             | MPOP-P1-100, MPOP-P1-300,<br>MPOP-P1-400, MPOP-P1-660,<br>MPOP-P1-Q00, MPOP-P1-K00,<br>MPOU-P1-100                      |
| <i>Termin egzaminu:</i>           | 9 grudnia 2024 r.                                                                                                       |
| <i>Data publikacji dokumentu:</i> | 13 grudnia 2024 r.                                                                                                      |

## Ogólne zasady oceniania rozwiązań zadań w części testowej

**Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania – również odpowiedzi nieprzewidziane jako rozwiązania przykładowe w zasadach oceniania.**

1. Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
2. Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
3. Jeżeli odpowiedź zawiera wyłącznie cytaty, to jest oceniana na 0 pkt.
4. Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o nierozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
5. Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
6. W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi, pod warunkiem że zdający konsekwentnie go stosuje w jednym zadaniu.
7. W przypadku rozwiązania zawierającego treści obraźliwe, wulgarne lub propagujące postępowanie niezgodne z prawem zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca oceny tego rozwiązania, np. cała odpowiedź nie będzie podlegała ocenie.

**Zadanie 1. (0–1)**

| Wymagania określone w podstawie programowej <sup>1</sup>                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów [...];<br>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].<br><br>SP, klasy VII i VIII<br>I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:<br>1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. |

**Zasady oceniania**

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie, na czym polega postawa *naiwnego realisty* na podstawie  
 2. akapitu tekstu 2.  
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

**Uwaga.**

Z wyjaśnienia musi wynikać, że postawa naiwnego realisty wyraża się w przekonaniu o subiektywnym widzeniu świata jako zgodnym z rzeczywistością / prawdziwym.

**Przykładowe odpowiedzi<sup>2</sup>**

- Postawa naiwnego realisty polega na przekonaniu, że świat jest taki, jakim go dana osoba postrzega/doświadcza.
- Ta postawa polega na przypisywaniu światu cech własnej świadomości.
- Z naiwnym realizmem mamy do czynienia wtedy, gdy jednostka przypisuje jakiejś rzeczy właściwości, które tylko w jej osobistym mniemaniu pasują do tej rzeczy.

**Zadanie 2. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                            | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów [...];<br>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...]. |

<sup>1</sup> Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024, poz. 1019).

<sup>2</sup> W niniejszym dokumencie przykładowe odpowiedzi zawierają również oryginalne rozwiązania zdających.

|                                                                                                  |                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | SP, klasy VII i VIII<br>1. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:<br>1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, na czym polega *matematyczność przyrody* na podstawie tekstu 1.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

### Uwaga.

Nie uznaje się za poprawną odpowiedzi ograniczającej się do stwierdzenia, że *matematyczność przyrody* polega wyłącznie na opisywaniu świata w języku matematyki.

### Przykładowe odpowiedzi

- Polega na tym, że zjawiska przyrody można badać za pomocą matematyki.
- Na tym, że w fizycznym świecie istnieją odpowiedniki matematycznych struktur, dzięki czemu możemy poznawać świat z zastosowaniem metod/badań teoretycznych.
- Polega na poznawaniu świata przyrody empirycznie i za pomocą teorii matematycznych.
- Matematyczność przyrody jest właściwością, która sprawia, że naturę można badać za pomocą struktur matematycznych weryfikowanych empirycznie.

### Zadanie 3. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | 1. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów [...];<br>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].<br><br>SP, klasy VII i VIII<br>1. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:<br>1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...]. |

### Zasady oceniania

2 pkt – rozstrzygnięcie oraz trafne uzasadnienie na podstawie obu tekstów.

1 pkt – rozstrzygnięcie oraz trafne uzasadnienie na podstawie jednego tekstu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 punkty**

- Nie, gdyż Łukasz Lamża twierdzi, że odwzorowanie świata w malarstwie jest lepsze od odwzorowania matematycznego. Natomiast Sebastian Szybka uważa, że tylko matematyka potrafi odkrywać nowe pojęcia, a nie da się namalować czegoś, co nie jest przetworzeniem tego, co znane.
- Nie. W pierwszym tekście odwołanie do malarstwa potwierdza tezę, że wyobraźnia człowieka jest ograniczona i tylko matematyka może stworzyć nowe/oryginalne pojęcia. Z kolei w tekście Lamży odwołanie do malarstwa potwierdza przekonanie, że świat nie jest matematyczny.
- Nie. W tekście Szybki odwołanie do obrazów Boscha potwierdza przekonanie, że matematyka daje człowiekowi możliwości odkrywania nowych zjawisk. Z kolei w tekście Lamży odwołanie do malowania krajobrazów potwierdza przekonanie, że malarstwo lepiej odzwierciedla świat niż matematyka.
- Odwołanie do malarstwa w obu tekstach ilustruje różne przekonania o matematyce. Szybka, przywołując obrazy Boscha, wskazuje na wyjątkowość matematyki jako sposobu poznania świata. Tymczasem Lamża, odwołując się do malarstwa, podważa przekonanie, że świat jest matematyczny.

**Zadanie 4. (0–2)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                       | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].                    | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>3) [...] rozpoznaje środki językowe [...] zastosowane w tekstach [...].<br><br>SP, klasy VII i VIII<br>I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:<br>4) rozpoznaje w tekście [...]: neologizm [...].                                     |
| II. Kształcenie językowe.<br>3. Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych w strukturze głębokiej tekstów [...] nieliterackich. | II. Kształcenie językowe.<br>2. Zróżnicowanie języka. Zdający:<br>7) rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym [...].<br><br>SP, klasy VII i VIII<br>II. Kształcenie językowe.<br>2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:<br>1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje [...] słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe [...]) [...]. |

### Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – jedna poprawna odpowiedź lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

### Rozwiązanie

PFP

#### Zadanie 5. (0–4)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                               | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>1) przetwarza [...] informacje z tekstów [...];</p> <p>3) [...] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte [...].</p> <p>SP, kl. IV–VI</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:</p> <p>2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;</p> <p>5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.</p> |
| <p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.</p>                                                                                                                                                                                          | <p>1. Gramatyka języka polskiego. Zdający:</p> <p>1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w [...] tworzeniu własnych wypowiedzi.</p> <p>4. Ortografia i interpunkcja. Zdający:</p> <p>1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...].</p>                                                                                                                                                                                           |
| <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>2. Wykorzystanie kompetencji językowych [...] w wypowiedziach [...] pisemnych.</p>                                                                                                                                                                        | <p>2. Mówienie i pisanie. Zdający:</p> <p>2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, za znajomością jej funkcji językowej [...];</p> <p>5) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] notatka syntetyzująca.</p>                                                                                                                                                                                                                                           |

### Zasady oceniania notatki syntetyzującej

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

## Treść

|                                             | 3 pkt                                                                                                                                                                                                                                          | 2 pkt                                                                                                                                                                                                                                            | 1 pkt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 0 pkt                                                                                                  |
|---------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                | notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów                                                                                                                                        | notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów                                                                                                                                                                                                                                 | notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów |
|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                | ALBO                                                                                                                                                                                                                                             | ALBO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | ALBO                                                                                                   |
| A. przedstawienie stanowiska każdego autora | notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia | notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony | notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście<br><br>ALBO<br>notatka przedstawia niepełne stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście | notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt                                          |
| B. zestawienie stanowisk obu autorów        | w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów                                               | w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów                                                 | stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów                                                                                                                       |                                                                                                        |
| C. spójność                                 | notatka stanowi logiczną                                                                                                                                                                                                                       | notatka stanowi logiczną i zorganizowaną                                                                                                                                                                                                         | notatka stanowi logiczną i zorganizowaną                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                        |

|                    |                        |                                                     |                                                     |  |
|--------------------|------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--|
|                    | i zorganizowaną całość | całość ALBO w notatce występują usterki w spójności | całość ALBO w notatce występują usterki w spójności |  |
| D. długość notatki | 60–90 wyrazów          | 60–90 wyrazów                                       | 60–90 wyrazów                                       |  |

### **Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna**

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

#### **Uwaga.**

Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

| INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ<br>NAPISANEJ PRZEZ ZDAJĄCYCH ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ<br>(Z DYSLEKSJĄ, DYSORTOGRAFIĄ, DYSGRAFIĄ) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Treść (0–3)</b>                                                                                                                                                         | Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na s. 7–8 tego dokumentu.                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Poprawność językowa (0–1)</b>                                                                                                                                           | <p>1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe.</p> <p>0 pkt – cztery i więcej błędów językowych.</p> <p><b>Uwaga.</b><br/>Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię albo dysgrafię), egzaminator nie ocenia ani poprawności ortograficznej, ani interpunkcyjnej.</p> |

### **Wskazówki dotyczące realizacji tematu notatki**

#### **1) Stanowiska autorów tekstów**

a) Stanowisko autora tekstu 1., np.

- Matematyczność jest cechą świata.
- Struktury matematyczne odpowiadają strukturom fizycznego świata.

b) Stanowisko autora tekstu 2., np.

- Matematyczność nie jest cechą świata.
- Matematyka służy do opisu świata, co nie oznacza, że świat składa się z matematycznych struktur/znaków/symboli.

**2) Zestawienie stanowisk, np.**

Z zestawienia stanowisk może wynikać:

- tekst 1.: matematyczność przyrody jako zasada funkcjonowania świata; tekst 2: znaki matematyczne jako język służący do opisu świata, a nie cecha świata
- tekst 1.: struktury matematyczne trafnie odwzorowują fizyczny świat; tekst 2.: istnieją lepsze sposoby odzwierciedlania świata niż odwzorowywanie matematyczne.

**Uwaga.**

Kompozycja notatki jest dowolna, np. zdający może zacząć od zestawienia stanowisk autorów tekstów albo od przedstawienia stanowiska każdego z nich.

**Przykładowe odpowiedzi ocenione na 3 punkty za treść**

- W tekstach przedstawiono odmienne poglądy na temat matematyczności świata. Według Szybki świat jest matematyczny, ponieważ można poznawać przyrodę za pomocą analizy matematycznych struktur, a nie tylko empirycznie. Te struktury mogą posłużyć do odkrywania nowych pojęć i teorii. Lamża zgadza się z Szybką, że świat można wyrazić w języku matematyki. Według niego nie uprawnia to jednak do założenia, że świat jest matematyczny, tzn. składa się z matematycznych symboli. Autor tekstu 2. uważa, że świata nie sposób w pełni poznać i określić, jaki jest. [82 wyrazy]
- Przedmiotem rozważania w obu tekstach jest zagadnienie matematyczności świata. Zarówno Sebastian Szybka, jak i Łukasz Lamża zgadzają się, że rzeczywistość można opisać w języku matematyki. Jednak zdaniem Szybki struktura świata jest matematyczna i dlatego można ją odkrywać za pomocą reguł matematycznych. Tymczasem Lamża uważa, że przekonanie o matematyczności świata jest tylko wytworem ludzkiego umysłu, ma zatem charakter subiektywny. Jego zdaniem matematyka nie jest jedynym narzędziem odzwierciedlania świata. [67 wyrazów]
- Sebastian Szybka i Łukasz Lamża zajmują się w swoich tekstach kwestią matematyczności świata. Szybka pojmuje matematyczność jako nieodłączną cechę świata, która sprawia, że da się go badać za pomocą teorii fizycznych bazujących na obliczeniach matematycznych. Lamża natomiast – choć dostrzega ważną rolę matematyki w poznawaniu świata – uważa inaczej: że świat nie jest matematyczny, ponieważ wzory matematyczne to twory abstrakcyjne, których w rzeczywistości nie ma. Zauważa też, że sztuka i literatura także dają nam narzędzia do opisu świata i przewidywania zdarzeń. [79 wyrazów]

### Zadanie 6. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...];</p> <p>14) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst [...] filozoficzny [...].</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>4) charakteryzuje główne prądy filozoficzne [...].</p> |

#### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie, jakiej rady udziela podmiot liryczny, ORAZ podanie nazwy prądu filozoficznego.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, jakiej rady udziela podmiot liryczny, ALBO podanie nazwy prądu filozoficznego.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

#### Przykładowe odpowiedzi

Rada, np.:

- Człowiek powinien zachować równowagę wewnętrzną wobec pozytywnych i negatywnych wydarzeń.
- Zachowanie równowagi w myśleniu w różnych/zmiennych okolicznościach życiowych.
- Trzeba zachować spokój wobec dobrych i złych chwil w życiu, ponieważ ostatecznie czeka nas śmierć.

Nazwa prądu filozoficznego: stoicyzm

### Zadanie 7. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                  | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].</p> |

#### Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie roli poezji.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Poezja ma zapewniać poecie/dziełom nieśmiertelność.
- Poezja ma zachować pamięć o poecie.
- Rolą poezji według Jana Kochanowskiego jest zapewnienie pośmiertnej sławy.
- Podmiot liryczny uważa, że poezja może uczynić twórcę nieśmiertelnym – on sam umrze, ale jego dzieła mogą być wieczne.

**Zadanie 8. (0–2)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury [...] światowej oraz umiejętność mówienia o nich [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;<br>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].<br><br>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:<br>5) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki.<br><br>SP, kl. VII–VIII<br>2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:<br>3) interpretuje dzieła sztuki ([...] grafika [...]). |

**Zasady oceniania**

2 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu dwóch elementów graficznych w kontekście problematyki komedii *Skąpiec*.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu jednego elementu graficznego w kontekście problematyki komedii *Skąpiec*.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- **Głowa jako moneta** – symbol głównego bohatera (Harpagona) owładniętego pragnieniem gromadzenia pieniędzy.
- Bohater sztuki Moliere'a ma trudny charakter, bo wszystkich podejrzewa, że chcą zawładnąć jego majątkiem. Tym tłumaczy się jego **mimika** ukazana na plakacie.
- Skąpstwo Harpagona zostało na plakacie podkreślone poprzez **skontrastowanie kolorystyki**, tj. złotej głowy z czarnym ascetycznym strojem postaci. Harpagon oszczędnie prowadził gospodarstwo domowe, przesadnie ograniczał wydatki.
- **Czerwone tło** – symbol kłótni i sporów bohaterów z tytułowym skąpcem, np. Kleanta z ojcem o Mariannę.

- **Kryza/kolnierz** jest symbolem statusu społecznego – Harpagon chciał podkreślić przynależność do wyższej klasy.
- Staroświecka **kryza** noszona przez Harpagona dowodziła jego przesadnej oszczędności.
- **Kryza** wydaje się odcinać głowę skąpca (jego umysł) od tułowia (siedziby serca), co może oznaczać, że Harpagon nie kieruje się uczuciami – zaślepiony żądzą pieniądza w sposób bezwzględny traktuje swoje dzieci (np. córkę, na której chce wymusić zamążpójście wbrew głosowi jej serca).

### Zadanie 9.1. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;</p> <p>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi [...].</p> |

### Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne wykazanie na podstawie fragmentu i całej powieści *Lalka*, że działania Zasławskiej były zgodne z założeniem pracy organicznej.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

### Przykładowe odpowiedzi

- Celem pracy organicznej było wzmacnianie społeczeństwa polskiego poprzez podnoszenie jakości życia – zwłaszcza ludzi ubogich. Prezesowa Zasławska za życia systematycznie pomagała najbiedniejszym. Jej działania miały na celu stworzenie ludziom ubogim warunków do rozwoju, podnoszenie jakości życia poprzez opiekę, wychowanie, a nawet edukację – przekazała swój majątek na szkoły.
- Praca organiczna to działania polegające na współpracy różnych warstw społecznych mające na celu rozwój społeczeństwa jako całości. Zasławska finansowała instytucje poprawiające jakość życia ludzi słabszych i ubogich. Zapewniła w swoim majątku opiekę i wychowanie dzieciom chłopskim, odpowiednie warunki życia mieszkańcom. Pozostawiła po sobie pieniądze na cele dobroczynne.

**Zadanie 9.2. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>Wymaganie szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;<br>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi [...]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i uzasadnienie na podstawie *Lałki*.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Nie. Praca organiczna polegała na dbaniu o rozwój kraju, warstw społecznych. Natomiast celem działalności dobroczynnej Izabeli Łęckiej było zaistnienie w życiu towarzyskim / zaznaczenie swojej pozycji społecznej.
- Działalność dobroczynna Łęckiej nie miała charakteru pracy organicznej, ponieważ bohaterka nie była zainteresowana systemową zmianą losu ubogich. Ograniczała się do udziału w kwestach dobroczynnych w celu np. zaprezentowania nowej kreacji.

**Zadanie 10. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>5) interpretuje treści [...] symboliczne utworu literackiego;<br>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

PP

### Zadanie 11. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;</p> <p>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].</p> |

### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie, czym jest forma i jak wpływa ona na człowieka, ORAZ zilustrowanie odpowiedzi sytuacją z *Ferdydurke*.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie, czym jest forma na podstawie fragmentów *Ferdydurke*.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

### Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

- Forma to narzucenie jakiejś społecznie określonej roli. Józio postanawia zostać pisarzem. Doświadcza krytyki profesora Pimki, który z pozycji autorytetu recenzuje jego dzieło i narzuca mu formę bycia uczniem. To powoduje, że Józio nie może być autentyczny, a więc forma go ogranicza.
- Forma to postawa, którą człowiek przyjmuje, np. Młodziakowie weszli w formę nowoczesności. Sztuczność ich zachowań została zdemaskowana przez Józia. Za sprawą jego intrygi okazało się, że Młodziakowie nie są tak nowocześni – oburzyła ich obecność Kopyrdy i profesora Pimki w sypialni Zuty.
- Forma to narzucony konstrukt społeczny, swego rodzaju stereotyp czy maska. Forma wpływa na człowieka destrukcyjnie. Jednym z przykładów jest lekcja języka polskiego, podczas której nauczyciel traktował uczniów jako istoty mało inteligentne i bez praw do posiadania własnych poglądów czy opinii.

### Zadanie 12. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].</p> <p>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].</p> <p>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...].</p> | <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;</p> <p>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].</p> |

**Zasady oceniania**

- 2 pkt – poprawne podanie przykładu sytuacji z utworu potwierdzającej, że obóz koncentracyjny to *przedsiębiorstwo eksterminacji* ORAZ przykładu sytuacji z utworu potwierdzającej, że obóz koncentracyjny to *przedsiębiorstwo rabunkowej eksploatacji*.
- 1 pkt – poprawne podanie przykładu sytuacji z utworu potwierdzającej, że obóz koncentracyjny to *przedsiębiorstwo eksterminacji* ALBO przykładu sytuacji z utworu potwierdzającej, że obóz koncentracyjny to *przedsiębiorstwo rabunkowej eksploatacji*.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Przykładowe odpowiedzi**

Obóz koncentracyjny jako *przedsiębiorstwo eksterminacji*, np.:

- Tadek uczestniczy w tzw. rozładowywaniu wagonów regularnie przywożących ludzi, co przypominało taśmę produkcyjną w fabryce.
- W czasie selekcji ludzi z transportu esesman – niczym księgowy – skrupulatnie liczył i zapisywał, ilu z nich przeznaczono na śmierć.

Obóz koncentracyjny jako *przedsiębiorstwo rabunkowej eksploatacji*, np.:

- Rabowanie przybywających do obozu ludzi odbywa się zgodnie z procedurami: dla Niemców są przedmioty cenne, a dla więźniów pracujących przy rozładunku wagonów – jedzenie.
- Obóz koncentracyjny można zaliczyć do przedsiębiorstw rabunkowej eksploatacji, co przedstawia wykorzystywanie więźniów do pracy niewolniczej przy rozładowywaniu transportu.

**Zadanie 13. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].<br>II. Kształcenie językowe.<br>1. Gramatyka języka polskiego. Zdający:<br>1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny [...] słownotwórstwa [...] w interpretacji tekstów [...]. |

**Zasady oceniania**

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie, jaki stosunek do aktu tworzenia wyraża utwór Mirona Białoszewskiego.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

### Przykładowe odpowiedzi

- Użyte w wierszu sformułowanie *słów niepotraf* może oznaczać, że pisanie wierszy jest trudne.
- Wiersz wyraża trudy tworzenia. Tytuł *mironczarnia* oznacza męczarnię Mirona, który męczy się aktem tworzenia.

### Zadanie 14. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].<br>7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].<br>8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich [...] na różnych poziomach [...]. | I. Kształcenie literackie i kulturowe.<br>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:<br>8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...];<br>12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne;<br>14) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst [...] historyczny, polityczny, [...] egzystencjalny.<br><br>II. Kształcenie językowe.<br>1. Gramatyka języka polskiego. Zdający:<br>1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji [...] w interpretacji tekstów [...]. |

### Zasady oceniania

- 2 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie odnoszące się do refleksji na temat wolności wyrażonych w obu utworach.
- 1 pkt – poprawne określenie refleksji na temat wolności wyrażonej w utworze Ignacego Krasickiego ALBO poprawne określenie refleksji na temat wolności wyrażonej w utworze Juliana Kornhausera.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

### Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 pkt

Refleksja na temat wolności jest różna. W bajce Ignacego Krasickiego wolność jest najważniejszą wartością dla tych, którzy ją utracili. Z utworu Juliana Kornhausera wynika, że osoba, która doświadczyła zniewolenia, nie potrafi cieszyć się wolnością ani też z niej korzystać.